

REGULAČNÁ POLITIKA
NA NASTÁVAJÚCE REGULAČNÉ OBDOBIE

1. ÚVODNÁ ČASŤ

Rada pre reguláciu vypracovala návrh regulačnej politiky na nastávajúce regulačné obdobie v súlade s § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) ako strategický dokument, ktorý ustanovuje základné princípy a spôsoby výkonu regulácie sieťových odvetví, ktorými sú:

- výroba, prenos, distribúcia a dodávka elektriny a s tým súvisiace služby
- výroba, preprava, distribúcia, uskladňovanie a dodávka plynu a s týmito činnosťami súvisiace služby
- výroba a rozvod tepla
- vodné hospodárstvo a hromadné odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou.

Rada pre reguláciu v regulačnej politike vykonáva zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh, zhodnotenie potreby ďalšej regulácie, návrh koncepcie rozsahu cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonávania cenovej regulácie.

2. REGULAČNÁ POLITIKA V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Regulačná politika v plnom rozsahu zohľadňuje zmeny a doplnenia, vyplývajúce zo zákona č. 107/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 107/2007 Z. z.“). Skúsenosti s aplikáciou predchádzajúcej regulačnej politiky poukázali na rezervy a nedostatky pri zabezpečovaní rovnosti podmienok transparentnosti výkonu činnosti v sieťových odvetviach, v znižovaní rizík zneužívania dominantného postavenia na trhu, zabezpečení nediskriminačnej, efektívnej hospodárskej súťaže a v nezávislosti regulátora od regulovaných subjektov.

Účinné fungovanie trhu s tovarom a službami v sieťových odvetviach v podmienkach SR je možné zabezpečiť len za pomoci efektívnej regulácie vykonávanej na základe kvalitnej a účinnej regulačnej politiky v kontexte právnym poriadkom Slovenskej republiky pri rešpektovaní prebraných právnych aktov Európskeho spoločenstva a Európskej únie. Jednotné podmienky a rovnaký stupeň oprávnenosti pre celý vnútorný trh, správne, prehľadné a účinné postupy a podmienky pre pripojenie, prístup do národnej sústavy, spôsob, postupy a podmienky na tvorbu cien sú hlavnými myšlienkami, na základe ktorých je regulačná politika koncipovaná.

Všetci spotrebitelia s dôrazom na „zraniteľné“ skupiny musia mať možnosť užívať vysoký stupeň ochrany odberateľa, najmä domácností pri zachovaní primeraných záruk a vhodných stimulov pre regulované subjekty.

Regulačná politika definuje postupy Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) a Rady pre reguláciu vo väzbe na právne predpisy Slovenskej republiky platné a účinné ku dňu jej vypracovania pri výkone regulácie v sieťových odvetviach.

Radou pre reguláciu schválený rozsah cenovej regulácie a spôsob jej vykonania úrad vyhlási všeobecne záväzným právnym predpisom v zmysle § 12 ods. 4 zákona o regulácii.

V nadväznosti na pravidlá výkonu regulácie v sieťových odvetviach podľa tejto regulačnej politiky úrad ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom rozsah a štruktúru oprávnených nákladov a spôsob určenia výšky primeraného zisku podľa § 12 ods. 10 zákona o regulácii.

3. VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ

Slovenská republika v súlade s prebratými právnymi aktmi Európskych spoločenstiev a Európskej únie môže z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu ukladať povinnosti vzťahujúce sa na bezpečnosť dodávok, pravidelnosť, kvalitu, ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej účinnosti a ochrany životného prostredia. Zároveň môže prijať opatrenia na zabezpečenie vysokého stupňa ochrany odberateľa, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informačných mechanizmov, zabezpečenie možnosti prechodu k inému dodávateľovi, zabezpečenie mechanizmu na urovnávanie sporov.

4. CIELE A PRIORITY REGULAČNEJ POLITIKY

Cieľom a prioritou regulačnej politiky na nastávajúce regulačné obdobie je:

- uplatňovať regulačné nástroje a metódy regulácie, ktoré zabezpečia transparentný a nediskriminačný výkon činnosti v sieťových odvetviach,
- využívaním všetkých dostupných kontrolných mechanizmov sledovať dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže, zneužívanie dominantného postavenia na trhu s tovarom a službami s cieľom ochrany práv oprávnených odberateľov a domácností,
- zabezpečiť nediskriminačné a transparentné pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a plynom, a to urýchlenným návrhom novelizácie nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 123/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom (ďalej len „nariadenie vlády č. 123/2005 Z. z.“) a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 124/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (ďalej len „nariadenie vlády č. 124/2005 Z. z.“),
- stanoviť primerané podmienky a postup na pripojenie a prístup do národnej siete, alebo sústavy, ako základnej podmienky pre zvýšenie efektívnosti hospodárskej súťaže a fungovania trhu,
- vytvárať podmienky pre zvyšovanie konkurencie postupným odstraňovaním bariér na trhoch s elektrinou a plynom, najmä v službách spojených s ich dodávkou,
- zabezpečiť podporu súťaže v rámci vnútorného trhu s elektrinou určením spravodlivých pravidiel pre cezhraničnú výmenu elektriny vrátane podpory vhodných kompenzačných mechanizmov,

- zabezpečiť implementáciu takých postupov a regulačných nástrojov, ktorých dôsledkom bude zvýšenie bezpečnosti dodávok elektriny, plynu, investícií do infraštruktúry a zachovanie optimálnej rovnováhy medzi ponukou a dopytom,
- chrániť spotrebiteľov pred neodôvodneným zvyšovaním regulovaných cien, stanovením limitných vybraných nákladových položiek, maximálnych cien a zisku s cieľom dosiahnuť také ceny, ktoré budú porovnateľné v oblasti výrobkov a služieb v sieťových odvetviach s ostatnými krajinami EÚ,
- zabezpečiť podmienky pre spoľahlivú, hospodárnu a kvalitnú dodávku tovarov a služieb v regulovaných odvetviach,
- aplikovať také metódy regulácie, ktoré povedú k nižším nákladom na regulované činnosti pri udržaní kvality dodávky, a tým i k stabilizácii cien regulovaných činností,
- využitím regulačných nástrojov spolu s ostatnými formami štátnej podpory motivovať podnikateľské subjekty k investíciám do obnoviteľných zdrojov energie a progresívnych energetických technológií,
- vytvárať podmienky pre efektívny rozvoj, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku energetických, vodovodných a kanalizačných sietí,
- chrániť oprávnené záujmy držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti svojich investícií,
- vytvárať podmienky pre osobitné formy výroby elektriny, t. j. kogeneračnou výrobou elektriny a tepla, z obnoviteľných zdrojov energie a z domáceho uhlia,
- sledovať a vyhodnocovať úroveň dosiahnutej transparentnosti trhu a efektivity hospodárskej súťaže na trhu v regulovaných odvetviach s cieľom prijať opatrenia na zlepšenia a podporu konkurenčného prostredia,
- postupným zavedením optimálnych štandardov kvality dodávaných tovarov a služieb v sieťových odvetviach, zavedením kompenzačných platieb za nedodržanie štandardov kvality zabezpečiť ochranu spotrebiteľov a optimalizáciu nákladov,
- dôsledne kontrolovať investičné výdavky, účelové použitie zisku vrátane ich efektívneho vynakladania a využívania pre regulované činnosti,
- stanoviť jednoznačné a transparentné pravidlá pre uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa aktív využívaných v sieťových odvetviach a regulovaných činnostiach,
- kontrolnými mechanizmami overovať, či prevádzkové aktíva sú využívané výhradne pre regulované činnosti,
- v prípade vzniku mimoriadnej trhovej situácie, ohrozenia trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia alebo z dôvodu zabezpečenia ochrany spotrebiteľa, zaviesť reguláciu aj na iný tovar alebo službu, ktorý zakladá možnosti vzniku takýchto javov, alebo vyžaduje ochranu spotrebiteľa,

- zabezpečiť efektívnu spoluprácu medzi Radou pre reguláciu, Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a ostatnými orgánmi štátnej správy pri zachovaní postavenia nezávislosti Rady pre reguláciu, ako kolektívneho štátneho orgánu stratégie a riadenia regulácie v sieťových odvetviach,
- dôsledne dodržiavať a aplikovať princíp nezávislosti vo vzťahu k subjektom vykonávajúcich činnosti v sieťových odvetviach,
- rozvíjať spoluprácu s regulačnými úradmi EÚ na báze vzájomnej výhodnosti s cieľom skvalitniť činnosť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a Rady pre reguláciu,
- rozvíjať spoluprácu s inými orgánmi štátnej správy s cieľom efektívneho zabezpečenia transparentného a nediskriminačného výkonu činnosti v sieťových odvetviach so zreteľom na ochranu spotrebiteľa.

5. ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO OBDOBIA

Úrad v predchádzajúcom období začal vytvárať operatívny systém, ktorý mal za úlohu reagovať na situáciu súvisiacu s nepriaznivým vývojom cien energií pri zachovaní nezávislosti a odporúčaní uvedených v uznesení vlády Slovenskej republiky z 13. septembra 2006 č. 755 (ďalej len „uznesenie vlády“). V uznesení vlády bolo deväť odporúčaní pre úrad, z ktorých v súlade s vytváraním systému bolo v praxi uplatnených celkom päť odporúčaní a štyri neboli uplatnené, resp. boli uplatnené čiastočne.

Rada pre reguláciu zhodnotila predchádzajúce regulačné obdobie vykonané v súlade so zákonom o regulácii platným pred prijatím zákona č. 107/2007 Z. z.

5.1 Elektroenergetika

5.1.1. Transparentnosť trhu s elektrinou a potreba ďalšej regulácie v elektroenergetike

Základné legislatívne podmienky pre transparentnosť trhu s elektrinou boli vytvorené zákonom č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“). Zabezpečenie úplnej transparentnosti trhu je dlhodobý proces, ktorý je nevyhnutné posudzovať v kontexte s celou EÚ. Úrad v uplynulom období v rámci svojho poslania prispieval k rozvoju transparentnosti hlavne zverejňovaním dôležitých informácií o chovaní sa jednotlivých regulovaných subjektov, informácií a aukciách cezhraničných profilov, nákupe podporných služieb, veľkosti odchýlok cien regulačnej elektriny a podobne. Vzhľadom na nie celkom transparentný trh potreba ďalšej regulácie v elektroenergetike vyplýva a je nevyhnutná hlavne z dôvodu dominantného postavenia niektorých regulovaných subjektov a v neposlednom rade z dôvodu zabezpečenia nediskriminačného výkonu činností a poskytovaní služieb v sieťových odvetviach, zabránení zneužívania dominantného postavenia na trhu s elektrinou a zabezpečenie ochrany spotrebiteľa.

5.1.2. *Vyhodnotenie prvého regulačného obdobia (2003 – 2006)*

a) Výroba elektriny

Podľa § 12 zákona o regulácii v znení zákona č. 658/2004 Z. z. výroba elektriny cenovej regulácii nepodlieha. Výnimku tvorí výroba elektriny podľa § 12, ods. 1 písm. a) t.j. výroba elektriny t.j. kombinovanou výrobou, z obnoviteľných zdrojov energie a z domáceho uhlia. Regulovanou činnosťou je poskytovanie podporných a systémových služieb a dodávka regulačnej elektriny.

Ceny elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla sú určené ako pevné ceny. Rozdiel medzi pevnou cenou a úradom povolenou cenou na nákup elektriny na krytie strát je hradený všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

Cena elektriny vyrobenej z domáceho uhlia je určená ako pevná cena na základe posúdenia oprávnených nákladov a primeraného zisku pri jej výrobe. Rozdiel medzi úradom určenou cenou a priemernou cenou elektriny SE, a. s. pre všetkých odberateľov z distribučnej sústavy je hradený všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

V súlade s rozhodnutím MH SR, cieľom ktorého je zabezpečenie stability prevádzky elektrizačnej sústavy SR sa určuje pevná cena elektriny vyrobenej a dodanej do sústavy z elektrárne Vojany. Rozdiel medzi úradom určenou cenou a priemernou cenou elektriny SE, a. s. je hradený taktiež všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

Vývoj tarify za prevádzkovanie systému a tarify za systémové služby

	2003	2004	2005	2006	2007
	v Sk/MWh	v Sk/MWh	v Sk/MWh	v Sk/MWh	v Sk/MWh
tarifa za prev. systému TPS	173	151	174	133	127
systémový poplatok SyS	443	440	352	365	323

Pre rok 2008 je potrebné počítať s miernym zvýšením tarify za prevádzkovanie systému z dôvodu, že sa do tejto tarify premietne časť korekcie za rok 2005 z výroby elektriny z domáceho uhlia, ktorá nebola premietnutá do tarify na rok 2007.

b) Prenosová sústava (PS)

Regulačný rámec bol nastavený tak, aby zabezpečoval prevádzkovateľovi prenosovej sústavy potrebné finančné prostriedky na investičný rozvoj a zohľadnil všetky príjmy spojené s poskytovaním prenosových a systémových služieb a tiež za zúčtovanie odchýlok Cena za prenos elektriny sa určuje ako dvojzložková pevná cena. Do príjmov prevádzkovateľa prenosovej sústavy sa započítavajú príjmy súvisiace s cezhraničnými výmenami elektriny. Príjmy za cezhraničné výmeny elektriny pri doterajšom spôsobe platieb mali priaznivý vplyv na cenu za prenos elektriny.

Vývoj ceny za prenos elektriny

Tarif SEPS a.s.	Rok	2003	2004	2005	2006	2007
	m.j.					
prepočítaná cena za prenesenú elektrinu	SK/MWh	161,00	176,00	145,00	146,00	138,35
za straty	SK/MWh	15,64	19,52	17,38	21,45	27,32

Pre rok 2008 je potrebné počítať s možným zvýšením ceny za prenos elektriny, z dôvodu možného výpadku časti príjmu za kompenzácie cezhraničných výmen elektriny.

c) *Distribučné sústavy*

Prvé regulačné obdobie pre distribučné spoločnosti bolo stanovené na štyri roky. Použitú metódu regulácie možno charakterizovať ako metódu stanovenia maximálnej ceny za distribúciu a medziročnou indexáciou výnosov. Metóda zabezpečovala regulovaným subjektom stanovené oprávnené náklady a primeraný zisk bez ohľadu či boli naplnené objemy dodanej resp. distribuovanej elektriny. Tento stav je dlhodobo neudržateľný, nakoľko zakladá možnosť nárastu cien elektriny a pre regulované subjekty poskytuje neprimerané výhody.

Nastavenie vstupných parametrov regulácie zodpovedalo makroekonomickým podmienkam rokov 2001–2002. Vážený priemer kapitálových nákladov (WACC) zohľadňoval stav podkapitalizácie jednotlivých spoločností, celkové makroekonomické výhľady SR a hospodárskeho prostredia, riziko podnikateľského prostredia – dostupnosť úverov, odvodovú a daňovú politiku štátu, rating ekonomiky SR a očakávanú infláciu. Vývoj elektroenergetiky, príprava unbundlingu a zložitost' problematiky po skúsenostiach poukazujú na potrebu revízie vyššie uvedených skutočností.

Dôležitou súčasťou regulácie distribučných spoločností bola regulácia cien pre zákonom chránených odberateľov elektriny v domácnosti. Napriek zložitým rokovaniam sa nepodarilo dosiahnuť zníženie cien elektriny pre domácnosti, čo je možné hodnotiť negatívne.

5.2 Plynárenstvo

5.2.1. Prvé regulačné obdobie 2003 – 2005

Regulácia cien v oblasti plynárenstva v prvom regulačnom období bola realizovaná v súlade so zákonom o regulácii a v zmysle výnosu úradu č. 2/2003 z 30. júla 2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien v plynárenstve a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku (ďalej len „výnos č. 2/2003“). Cenovej regulácii podliehala preprava plynu a rozvod plynu, pričom cena za rozvod plynu zahŕňala cenu za prepravu plynu a cenu za dodávku plynu. Dodávka plynu pre všetkých odberateľov, s výnimkou oprávnených odberateľov, bola regulovaná.

Oprávnenými odberateľmi boli odberatelia, ktorých najmenší objem ročnej spotreby plynu od 1. januára 2003 bol 15 mil. m³. Pre týchto odberateľov úrad vydal rozhodnutia, ktorými boli stanovené pre SPP, a.s. tarify za prepravu plynu pre oprávnených odberateľov.

Pre ostatných odberateľov boli ceny za rozvod plynu stanovené úradom v súlade s výnosom č. 2/2003. Ceny na rok t sa navrhovali tak, aby priemerný výnos za rozvod alebo prepravu zemného plynu v roku t na objemovú jednotku neprekročil maximálnu cenu na rok t . Pri regulácii cien za rozvod zemného plynu odberateľom pre regulované subjekty, ktorých dodávka plynu bola v roku $t-1$ vyššia ako 100 mil. m^3 , sa vychádzalo z určenia maximálneho prípustného výnosu $M_t = CP_t + P_t - K_t$ na objemovú jednotku v roku t , pričom CP_t boli neovplyvniteľné náklady na objemovú jednotku (najmä náklady na nákup zemného plynu) P_t - ovplyvniteľné náklady na objemovú jednotku, K_t – korekčný faktor na vyrovnanie nedostatku alebo prebytku príjmov.

Regulované subjekty s dodávkou zemného plynu odberateľom v roku $t-1$ nižšou ako 100 mil. m^3 (tzv. malé regulované subjekty) mohli použiť za rozvod zemného plynu odberateľom tarify SPP, a.s. alebo požiadať úrad o schválenie vlastnej ceny.

Základom pri určovaní cien boli ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk.

Úrad v priebehu roku 2005 uskutočnil regulačnú revíziu prvého regulačného obdobia. Cieľom regulačnej revízie bolo komplexné prehodnotenie stanovených parametrov regulácie pre prvé regulačné obdobie. Výsledkom revízie je dosiahnutie zníženia cien za prepravu a distribúciu plynu, čo sa následne prejavilo aj v cenách za dodávku plynu pre domácnosti.

Reguláciou v prvom regulačnom období sa dosiahlo odstránenie krížových dotácií, sprehľadnenie štruktúry cien a výsledkom bola komplexná cena za rozvod zemného plynu koncovým odberateľom.

Od roku 2005 v súvislosti s novelizáciou primárnej energetickej legislatívy, je osobitne určovaná cena za prepravu a cena za distribúciu zemného plynu. Na prechodné obdobie roka 2005 úrad stanovil tarify aj pre dodávku zemného plynu odberateľom okrem domácností na báze systému plávajúcich cien. Osobitne boli stanovené tarify za dodávku plynu pre domácnosti.

V priebehu roku 2005 úrad v dôsledku enormného nárastu cien ropy a ropných produktov na svetových trhoch zmenil cenové rozhodnutie, ktorým boli určené tarify za rozvod zemného plynu pre domácnosti. Výsledkom bolo zvýšenie premenlivej sadzby taríf za dodávku (predtým rozvod) plynu pre domácnosti o 22 %.

5.2.2. Regulačná politika v uplynulom období.

Rozhodujúcimi nástrojmi na realizáciu regulačnej politiky boli pravidlá pre fungovanie trhu s plynom, ustanovené nariadením vlády SR č. 123/2005 Z. z. z 30. marca 2005, pripravovaná vyhláška úradu o štandardoch kvality dodávaného tovaru a poskytovaných služieb v plynárenstve a predovšetkým ustanovenia § 12 zákona o regulácii.

5.2.3. Druhé regulačné obdobie 2006 – 2009

Druhé regulačné obdobie bolo stanovené na dobu štyroch rokov od 01.01.2006 do 31.12.2009. Úrad v dôsledku zmien platných v legislatíve od 01.01.2005 nastavil v období roka 2005 výnosom č. 4/2005 z 30. júna 2005, ktorým sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie v plynárenstve a spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny (ďalej len „výnos“), parametre regulácie v jednotlivých regulovaných činnostiach na druhé regulačné obdobie. Výnos v praxi umožňoval regulovaným subjektom väčšiu „voľnosť“ pri stanovovaní

cenových návrhov. Negatívne je možné hodnotiť i nadštandardné vzťahy s regulovaným subjektom, čo spôsobilo zúženie priestoru pre realizáciu nezávislého postavenia úradu.

5.3. Tepelná energetika

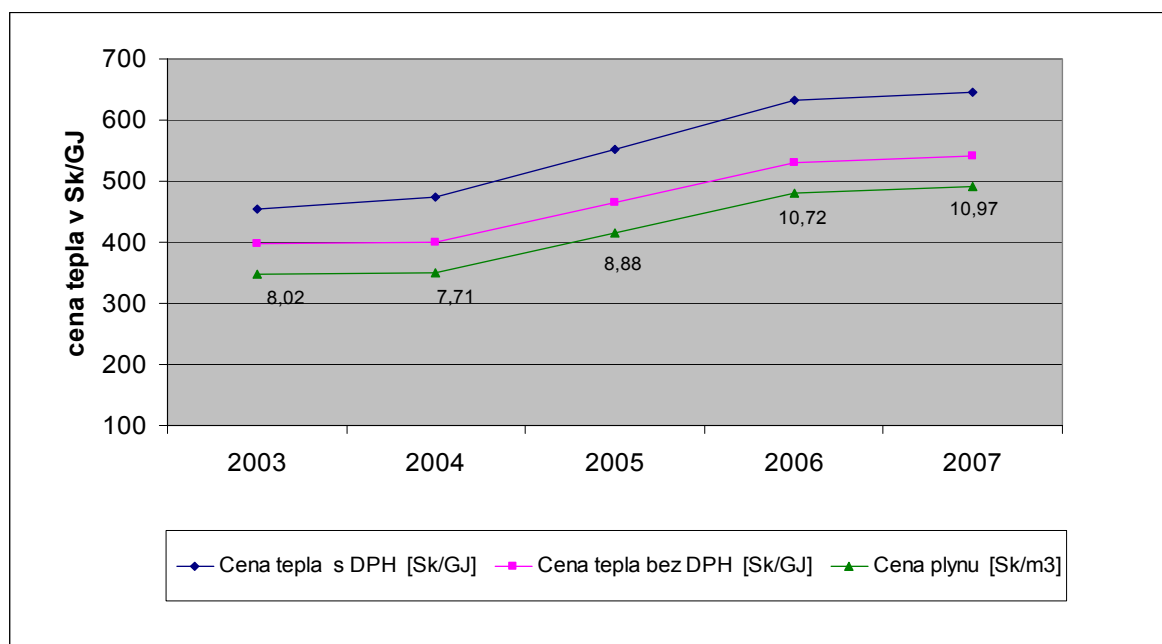
5.3.1. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia

Od roku 2003 sa cenová regulácia vykonávala podľa zákona o regulácii určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla s následným určovaním maximálnej ceny tepla individuálne každému dodávateľovi tepla. Úrad každoročne vydal všeobecne záväzný právny predpis - výnos, ktorým stanovoval pravidlá cenovej regulácie na základe splnomocňovacích ustanovení zákona o regulácii. Tieto všeobecne záväzné právne predpisy ustanovovali pre jednotlivé regulačné roky rozsah oprávnených nákladov, výšku primeraného zisku a spôsob vykonania cenovej regulácie. Úrad v cenovom konaní posudzoval jednotlivé nákladové položky v cenovom návrhu každého dodávateľa tepla vrátane výšky navrhovaného zisku. Na základe súladu všetkých nákladových položiek s rozsahom a štruktúrou oprávnených nákladov v príslušnom výnose úrad určil dodávateľovi maximálnu cenu. Maximálnu výšku zisku určenú výnosom úrad v cene korigoval podľa konkrétnych potrieb regulovaných subjektov na zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a hospodárnej prevádzky sústavy tepelných zariadení s ohľadom na cenu tepla pre konečného spotrebiteľa. Maximálna cena tepla určená rozhodnutím úradu podliehala po skončení regulačného roka zúčtovaniu na skutočné náklady. Táto metóda regulácie v tepelnej energetike sa dá charakterizovať ako nákladová metóda, pričom regulačným obdobím je jeden regulačný rok.

Vývoj cien tepla pre konečných spotrebiteľov a cien zemného plynu pre dodávateľov tepla

Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Cena tepla bez DPH [Sk/GJ]	398	399	465	531	542
Cena tepla s DPH [Sk/GJ]	454	475	553	632	645
Cena zemného plynu* [Sk/m ³]	8,02	7,71	8,88	10,72	10,97*

* predpokladaná cena zemného plynu pri určovaní cien tepla na rok 2007

Priemerná cena tepla pre konečných spotrebiteľov, ktorí teplo využívajú na vlastnú spotrebu, od roku 2003 do roku 2007 vzrástla z 398 Sk/GJ na 542 Sk/GJ t.j. o 36 %. Tento nárast bol spôsobený najmä nárastom variabilných, čiže palivových nákladov, ktoré predstavujú v cene tepla cca 70 % a sú závislé od ceny zemného plynu. Nárast ceny zemného plynu v hodnotenom období pre dodávateľa tepla s ročným odberom 500 000 m³ zemného plynu a výrobou tepla 15 500 GJ je dokumentovaný vo vyššie uvedenom grafe a tabuľke.

Z uvedených skutočností, v kontexte s vykonanou analýzou, je možné konštatovať, že sa nepodarilo udržať nárast cien, ktoré nie je jednoznačne možné pripísať len na vrub zvyšovaniu cien nosičov energií (palív).

5.3.2. *Transparentnosť trhu a vplyv cenovej regulácie na trh*

Počas predchádzajúcich regulačných období, t.j. v regulačných rokoch 2003 – 2007 považujeme trh v špecifických podmienkach tepelnej energetiky za transparentný. K tejto transparentnosti trhu s teplom jednoznačne prispeli jasné a stabilné pravidlá jednak v oblasti podnikania v tepelnej energetike ale aj v cenovej regulácii. Tieto pravidlá vychádzajú zo zákona o regulácii a zákona o tepelnej energetike. Podľa zákona o tepelnej energetike na trhu s teplom sa môžu zúčastňovať len právnické a fyzické osoby, ktoré na výrobu alebo rozvod tepla majú povolenie vydané úradom. V prípade, ak subjekt prestane spĺňať zákonné podmienky na vydanie povolenia alebo poruší povinnosti ustanovené zákonom o tepelnej energetike resp. zákonom o regulácii, úrad rozhodne o zrušení povolenia. Zo zákona o regulácii vyplýva pre regulované subjekty v tepelnej energetike okrem iného povinnosť dodávať teplo za úradne určené ceny. Nástrojom na vykonávanie cenovej regulácie sú všeobecne záväzné právne predpisy vydané úradom na základe zákona o regulácii.

5.3.3. *Dôležitosť regulácie v tepelnej energetike*

Tepelná energetika je sieťové odvetvie, v ktorom výroba, distribúcia a dodávka tepla sú podľa zákona o regulácii regulované činnosti. Výroba a rozvod tepla na Slovensku je

zabezpečovaná veľkým počtom rozdielnych sústav tepelných zariadení, na ktorých podniká cca 380 regulovaných subjektov - dodávateľov tepla. Jednotlivé sústavy tepelných zariadení v rámci miest a obcí nie sú vzájomne prepojené a preto nie je v tepelnej energetike vytvorený základný predpoklad na vznik liberalizovaného prostredia a fungujúcej hospodárskej súťaže.

Dodávatelia v tepelnej energetike dodávajú teplo v prevažnej miere na účely vykurovania domácností. Určitou formou konkurencie na dodávku tepla zo sústav centralizovaného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“) je lokálny zdroj tepla v objekte, alebo individuálne vykurovanie v bytoch. Odpájanie sa od sústav tepelných zariadení a výstavba individuálnych zdrojov tepla má však viacero negatívnych dopadov z celospoločenského hľadiska ale aj z hľadiska vplyvu na cenu tepla pre ostatných odberateľov. Znižovaním dodávky tepla pri odpájaní odberateľov sa znižuje aj účinnosť tepelného zariadenia, čo má vplyv na spotrebu primárnych palív. Okrem toho prevádzka väčšieho počtu malých zdrojov, ako náhrada za dodávku tepla zo sústav CZT, nepriaznivo ovplyvňuje aj životné prostredie. Z tohto dôvodu sa aj zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike určili podmienky skončenia odberu tepla s cieľom zabrániť neuváženému odpájaniu sa odberateľov od sústav CZT.

Riešenie problému odpájania sa odberateľov od sústav CZT úrad vidí aj :

- v čiastočnej náhrade plynu lacnejším palivom,
- vyváženým nastavením cien plynu pre veľkoodberateľov,
- v uplatňovaní kombinovanej výroby elektriny a tepla,
- v prísnom dodržiavaní spôsobu regulácie.

Vzhľadom na to, že v tepelnej energetike nie je možné vytvoriť prirodzené podmienky na vznik konkurenčného prostredia, dodávateľov tepla charakterizujeme ako prirodzené monopoly. Hlavným cieľom regulačnej politiky v tepelnej energetike je uplatňovanie takého rozsahu a spôsobu vykonávania cenovej regulácie, ktorým sa zamedzí zneužívanie monopolného postavenia dodávateľov tepla. Nevyhnutným predpokladom dosiahnutia tohto cieľa je naďalej dôsledne uplatňovať reguláciu cien tepla tak, aby v cene tepla boli zohľadnené len oprávnené náklady, primeraný zisk a investície v rozsahu nevyhnutnom na hospodárnu prevádzku, inováciu a rozvoj tepelných zariadení.

5.4. Regulačná politika v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií

5.4.1. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh

Transparentnosť trhu v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií, ako jeden z hlavných princípov regulačnej politiky, bola v roku 2006 zabezpečovaná nasledovnými postupmi úradu:

- jednotne a jednoznačne stanovenými pravidlami uplatňovanými pri cenovej regulácii pre všetky regulované subjekty a to prostredníctvom zákona o regulácii a výnosov úradu, ktorými bol ustanovený rozsah cenovej regulácie, spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny,
- schválením, resp. určením spravodlivých cien za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou tak pre odberateľov pitnej vody, resp. producentov odpadovej vody, ako aj pre regulované subjekty s tým, že úrad zvažoval celkový dopad cien na zákazníka,

- zverejňovaním informácií o cenách tovarov a služieb a o podmienkach ich dodávky alebo poskytovania vo Vestníku úradu, na internetovej stránke úradu a individuálne v súlade so zákonom č. 211/2001 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov.

Úrad optimálnym nastavením jednotlivých parametrov, resp. zvolenou hodnotou koeficientov obmedzenia zisku a limitovaním medziročného rastu oprávnených nákladov, ktoré boli premietnuté do výnosu úradu č. 3/2006 z 21. júna 2006 vytvoril predpoklady na stabilizáciu cien, dokonca na ich zníženie. V praxi to znamená, že ceny vodného a stočného na rok 2007 boli znížené oproti roku 2006 v priemere o 5,2 %.

V roku 2006 úrad ukončil niekoľkoročný postupný proces odstraňovania krížových dotácií medzi skupinami odberateľov a producentov (domácnosti a ostatní producenti). Schválené, prípadne určené ceny úradom na rok 2007 sú prvýkrát jednotné pre všetkých odberateľov pitnej vody aj pre všetkých producentov odpadovej vody.

K podpore investícií do vodohospodárskej infraštruktúry vrátane reinvestovania odpisov a zisku so zameraním sa na plnenie záväzkov Slovenskej republiky voči Európskej únii, ktoré vyplývajú zo smernice Rady č. 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd a ktoré Slovenská republika transponovala do zákona Ministerstva životného prostredia SR č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, úrad konštatuje, že vytvoril v súčasnosti primerané podmienky tvorby zisku s prihliadnutím práve na oblasť odvedenia a čistenia odpadových vôd. Výnosom úrad stanovil priaznivejšiu hodnotu koeficientu obmedzenia zisku pre odpadové vody v porovnaní s koeficientom obmedzenia zisku pre pitnú vodu. Cieľom bolo umožniť regulovaným subjektom vyššiu tvorbu zisku práve v oblasti verejných kanalizácií, pričom tento by mal prednostne smerovať do investícií.

V roku 2006 bol vypracovaný projekt „Stanovenie množstva vody reprezentujúce vlastnú spotrebu vody a technologickú spotrebu vody“ v nadväznosti na „Metodiky na vyhodnocovanie strát vody vo verejných vodovodoch SR“ z roku 2005. Cieľom Metodiky a zostavenia normatívoov bolo vytvorenie podmienok a rovnakého prístupu k vykazovaniu a stanovovaniu množstva vody nefakturovanej, resp. strát vody vo verejných vodovodoch. Úrad pripravil aj návrh všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa ustanovujú štandardy kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb. Cieľom je zabezpečiť, aby aj vplyvom znižovania prevádzkových nákladov na regulované činnosti nedochádzalo k poškodzovaniu odberateľov pitnej vody a producentov odpadovej vody, ale aby bola garantovaná kvalitná a bezproblémová dodávka pitnej vody a odvádzanie a čistenie odpadových vôd vrátane poskytovania služieb.

Pri posudzovaní vplyvu regulácie cien za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou na trh treba vychádzať zo skutočnosti, že regulácia cien v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií začala až v roku 2003, to znamená, že rok 2006 bol štvrtým regulačným rokom. V dôsledku odstraňovania krížových dotácií medzi skupinami odberateľov, resp. producentov (domácnosti a ostatní) sa v ostatných rokoch zvyšovali ceny pre domácnosti a klesali ceny pre ostatných. Súčasne sa do kalkulácie oprávnených nákladov premietal rast cien tovarov a služieb spôsobený inflačným nárastom a taktiež finančné náklady spojené s plnením povinností regulovaných subjektov, ktoré im vyplývali z ostatných legislatívnych predpisov. Od roku 1990 na Slovensku zaznamenávame neustály pokles špecifickej spotreby vody (domácnosti: zo 192,2 l/ob./deň v roku 1990 na 95,1 l/ob./deň v roku 2005). Tento trend mal nepriaznivý dopad na ceny vody.

Celkovú výšku ceny v jednotlivých regulačných rokoch pozitívne alebo negatívne ovplyvňuje okrem výšky nákladov nevyhnutných na zabezpečenie regulovanej činnosti, výšky primeraného zisku, množstva vody dodanej, resp. odvedenej aj korekčný faktor, čo je rozdiel plánovaných nákladov a skutočne vynaložených nákladov na regulovanú činnosť v roku t-2 (napr. v cenách na rok 2007 sa uplatnili kladné alebo záporné korekcie za rok 2005).

Úrad má za to, že regulácia cien v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií je v blízkej budúcnosti na slovenskom trhu stále potrebná a to z nasledovných dôvodov:

- prevádzkovatelia verejných vodovodov a verejných kanalizácií predstavujú prirodzené monopoly s dominantným postavením na trhu s vodou,
- akciové vodárenské spoločnosti sú mladé nevyprofilované spoločnosti, v ktorých dochádza v súčasnom období k deleniu na menšie spoločnosti alebo na vlastnícke a prevádzkové spoločnosti, do ktorých vstupujú zahraničné firmy,
- náklady nevyhnutné na zabezpečenie regulovanej činnosti a výška primeraného zisku nie sú ustálené, nakoľko sa neustále prejavuje snaha regulovaných subjektov zvyšovať náklady (napr. uplatniť v cene náklady prevádzkových aj vlastníckych spoločností),
- treba vytvoriť opatrenia na ochranu spotrebiteľov prostredníctvom záväzného legislatívneho predpisu a zabezpečiť účinnú kontrolu ich dodržiavania.

5.4.2. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh

Cenovej regulácii v súlade so zákonom o vodách, zákonom o regulácii a nariadením vlády SR č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 755/2004 Z. z.“) podlieha poskytovanie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využívaním hydroenergetického potenciálu vodného toku a s úpravou, dodávkou a odberom povrchových vôd a odberom energetickej vody.

Základným princípom regulačnej politiky v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb v roku 2006 bola transparentnosť trhu zabezpečená jednoznačne pravidlami a postupmi stanovenými vo výnose úradu, ktorým sa ustanovil rozsah cenovej regulácie za poskytovanie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využitím vodného toku, spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny a tiež zverejňovaním informácií o cenách tovarov a služieb a o podmienkach ich dodávky alebo poskytovania.

Cenovú reguláciu úrad vykonával určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za odber povrchovej vody z vodného toku, pevnej ceny za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov (na rok 2007 prostredníctvom taríf) a pevnej ceny za odber energetickej vody z vodných tokov. Ako regulačná metóda pri stanovovaní cien na roky 2006 a 2007 bola použitá nákladová metóda. Na základe vyhodnotenia reálnych príjmov a výdavkov správcu vodných tokov vo výnose úradu č. 5/2006 z 21. júna 2006 (platný pre stanovovanie cien na rok 2007) určil okrem rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov prvýkrát aj výšku maximálneho povoleného zisku v jednotlivých regulovaných činnostiach.

Poskytovateľom vodohospodárskych služieb na Slovensku je jeden významný dominantný regulovaný subjekt, ktorým je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. so sídlom v Banskej Štiavnici. Zákazníkmi nie sú priamo domácnosti ale iné fyzické a právnické subjekty. Podľa nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z. z. regulované platby predstavujú

ekonomicky oprávnené náklady, ktoré vychádzajú z podielu jednotlivých skupín majetku správcu vodného toku na spoplatnených službách. V roku 2006 bola prehodnotená „Metodika kľúčenia nákladov“, pričom váha využívaného majetku bola presunutá z regulovaných činností na neregulované činnosti, čo sa prejavilo na znížení nákladov. Regulovaný subjekt znížil celkové náklady aj úspornými opatreniami. Dôsledkom toho bolo zníženie cien na rok 2007 za odber energetickej vody a za využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku, kde boli zavedené tarify podľa inštalovaného výkonu vodných elektrární. Táto zmena bola uplatnená za účelom podpory menších výrobcov elektrickej energie, resp. užívateľov hydroenergetického potenciálu. Maximálna cena za odber povrchovej vody na rok 2007 oproti roku 2006 vzrástla napriek celkovému zníženiu nákladov a to v dôsledku takmer tretinového poklesu odberov povrchovej vody (najmä odber EVO Vojany). Pokles odberov vo všetkých regulovaných službách nepriaznivo ovplyvňuje výšku jednotlivých cien. Úrad doposiaľ nezaznamenal zvýšený záujem trhu o poskytované regulované služby ani v prípade zníženia cien za tieto služby.

Úrad má za to, že regulácia cien v oblasti poskytovanie vodohospodárskych služieb je na slovenskom trhu stále potrebná a to z nasledovných dôvodov:

- jeden významný dominantný regulovaný subjekt na trhu - Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. so sídlom v Banskej Štiavnici,
- subjekt, ktorý súčasne vykonáva tri regulované činnosti v rámci vodohospodárskych služieb a ktorých ceny sú nákladovými položkami kalkulovanými v cenách za elektrickú energiu vyrobenú z vodnej energie a v cenách za výrobu a dodávku pitnej vody vyrobenej z povrchových vodárenských zdrojov vody,
- nestálosť trhu – meniace sa pomery medzi ponukou a dopytom.

5.5. Kontrolná činnosť

Úrad v súlade so zákonom vymedzenou pôsobnosťou v období rokov 2003 – 2006:

- vykonával kontrolu dodržiavania zákona o regulácii, osobitných zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich vykonanie,
- ukladal opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontroly,
- ukladal pokuty za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona.

Pôsobnosť úradu v oblasti kontroly bola realizovaná za účelom získavania údajov o dosiahnutej miere transparentnosti jednotlivých trhov s regulovanými komoditami a údajov o vplyve cenovej regulácie na trh.

Rovnako dôležitou činnosťou úradu bolo aj vybavovanie podnetov a sťažností od fyzických osôb a právnických osôb doručených na úrad.

V podaniach najčastejšie rezonovali problémy s uplatňovaním cien a taríf jednotlivých komodít, s odpočtami spotrebovaného množstva na konci fakturačného obdobia, s kalkuláciou ceny tepla a s jej vysporiadaním na úroveň ekonomicky oprávnených nákladov po skončení regulačného roka. Tieto podania úrad priebežne kontroloval, resp. zaradil do plánu kontrol.

Vlastníci bytov vo svojich podaniach požadovali od úradu riešiť problémy súvisiace napr. s meraním množstva dodaného tepla a s rozpočítavaním nákladov na dodávku tepla a teplej úžitkovej vody, ktoré sú v kontrolnej pôsobnosti iného kontrolného orgánu.

Ďalej žiadali od úradu zabezpečiť kontrolu hospodárenia s fondom opráv bytových domov, resp. kontrolu vyúčtovania služieb spojených s bývaním, ktoré nepatria medzi regulované činnosti.

Podania obsahovali aj žiadosti na riešenie problémov vo vzťahoch jednotlivých vlastníkov bytov, prípadne spoločenstiev vlastníkov bytov a nebytových priestorov a ich správcov. Z týchto podaní rezonovala často neznalosť práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov a neschopnosť sa ich domôcť. Riešenie uvedených problémov nie je v kontrolnej pôsobnosti úradu.

Úrad venoval zvýšenú pozornosť fyzickým osobám a právnickým osobám, ktoré si nesprávne nad rámec týchto všeobecne záväzných právnych predpisov a nad rámec pôsobnosti úradu.

Skutočnosti zistené pri vybavovaní podnetov a pri výkone kontroly, t. j. porušenia postupu určeného regulačnou politikou postihnuteľné podľa zákona o regulácii, ako i odchýlky od postupu určeného regulačnou politikou nepostihnuteľné podľa zákona o regulácii, slúžili ako spätná väzba aplikovateľnosti nástrojov regulačnej politiky. Tieto údaje úrad využil ako jedno z východísk pri optimalizácii nástrojov regulačnej politiky.

Prehľad kontrol v hodnotenom období

	2003	2004	2005	2006
Bez porušenia	14	34	21	57
s porušením	22	74	46	57
vydané rozhodnutia	20	53	27	47
Uložené pokuty [Sk]	2 199 000	596 000	214 800	706 274
Vrátenie ekonomicky neoprávnených nákladov odberateľom [Sk]	0	5 507 325	47 167 318	2 495 507

Možno konštatovať, že úradom nastavené pravidlá regulácie boli v prevažnej miere implementované do činností regulovaných subjektov.

Súčasne je nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že zákonom o regulácii vymedzené minimálne hranice pokút za porušenia povinností vyplývajúcich z nedodržania cenovej regulácie, výrazne ovplyvnili výšku uložených pokút. V nadväznosti na všeobecne platné pravidlá o správnom konaní úrad posudzuje mieru a rozsah zavinenia a protiprávneho konania. Väčšina zistených porušení nedosahovala mieru zavinenia približujúcu sa týmto spodným hraniciam, preto úrad v týchto prípadoch pokuty neukladal. Uloženými opatreniami na odstránenie zistených nedostatkov zaväzoval kontrolované subjekty vykonať nápravu. Znížením, resp. odstránením týchto hraníc by úrad mohol vyvodiť dôsledok vo forme sankcie za každé porušenie zákona.

Negatívne vo výkone kontrolnej činnosti je možné hodnotiť skutočnosť, že nebola v plnom rozsahu rozvíjaná spolupráca s ostatnými kontrolnými orgánmi, tak, aby bolo možné dôslednejšie a komplexnejšie posudzovať kontrolované subjekty.

6. KONCEPCIA ROZSAHU A SPÔSOBU VYKONÁVANIA REGULÁCIE SIEŤOVÝCH ODVETVÍ NA NASLEDUJÚCE OBDOBIE.

Koncepcia rozsahu a spôsobu regulácie vyplýva z cieľov a priorít regulačnej politiky. Nástrojom na realizáciu regulačnej politiky v praxi okrem súčasne platných právnych prepisov budú:

- rozsah cenovej regulácie a spôsob vykonania cenovej regulácie.
- štandardy kvality dodávaného tovaru a služieb, ktoré budú postupne aplikované v praxi.

Východiská pre vypracovanie štandardov kvality a hlavne rozsahu cenovej regulácie a spôsobu jej vykonania, regulačná politika stanovuje pre jednotlivé sieťové odvetvia nasledovne:

6.1 Elektroenergetika

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) V súlade s cieľmi energetickej politiky Slovenskej republiky a požiadavkami vyplývajúcimi zo smerníc a nariadení EÚ prispievať k udržaniu stability elektrizačnej sústavy, k realizácii efektívnych investícií do potrebných prenosových kapacít vnútroštátnych a cezhraničných prenosových vedení.
- b) Zabezpečenie ochrany práv a povinností spotrebiteľov ustanovením štandardov kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá úrad s cieľom zabezpečenia znížovania prevádzkových nákladov, garantovanie kvalitných a bezproblémových činností a služieb pri súčasnom zavedení kompenzačných platieb spotrebiteľom.
- c) Podpora zvyšovania ponuky na dodávku podporných služieb a regulačnej elektriny tak, aby sa zabezpečila stabilita prevádzky elektrizačnej sústavy.
- d) Limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny.
- e) Permanentné porovnávanie výnosov z regulovaných činností pri uplatňovanej metóde regulácie s trendom ekonomického rastu v ostatných odvetviach národného hospodárstva.
- f) Zabezpečenie efektívnej motivácie podnikateľských subjektov k investíciám do vysoko účinných technológií na výrobu elektriny a tepla s dôrazom na zabezpečenie kvality a spoľahlivosti dodávky elektriny.
- g) Zabezpečenie efektívnej motivácie podnikateľských subjektov k vyššiemu využitiu obnoviteľných zdrojov energie a k investíciám zabezpečujúcim kvalitu dodávky elektriny.
- h) Zabezpečenie motivačných faktorov pre znižovanie strát v sieťach.
- i) Zabezpečenie a kontrola transparentnosti a nediskriminačného správania sa na trhu s elektrinou a v prístupe tretích strán do sústav.

- j) Vytvorenie podmienok pre zakomponovanie prenosového poplatku do distribučných poplatkov v závislosti na napäťovej úrovni, čím sa zabezpečí transparentná alokácia nákladov a zmena pomeru jednotlivých zložiek ceny elektriny pre koncového odberateľa.
- k) Dôsledné stanovenie postupu účastníkov trhu pri prednostnej dodávke elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla tak, aby všetka elektrina vyrobená uvedenými technológiami bola vykúpená na krytie strát v sústave pri dodržaní zásad transparentnosti a rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov trhu.
- l) Zodpovedné a dôsledné limitovanie primeraného zisku pri uplatnení filozofie návratnosti vloženého cudzieho a vlastného kapitálu investovaného do regulovanej činnosti.
- m) Analýza možností zníženia platieb veľkých odberateľov elektriny s vyrovnaným odberovým diagramom najmä s využitím možností znižovania viacnásobných nákladov za regulačnú elektrinu a samotným nastavením cien regulačnej elektriny ďalším vytváraním podmienok pre uplatňovanie diferencovaných taríf za systémové služby pre týchto odberateľov.
- n) Stanovenie oprávnených nákladov pri výrobe elektriny z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme tak, aby tieto primerane zohľadňovali trend rastu nákladov.
- o) Optimalizácia spôsobu platieb za systémové služby tak, aby sa na týchto platbách podieľali všetci koncoví odberatelia elektriny a aby tieto platby boli viazané na dodávku elektriny koncovým odberateľom.
- p) Zohľadnenie všetkých príjmov prevádzkovateľa prenosovej sústavy za cezhraničné výmeny elektriny z dôvodu stabilizácie cien za prenos elektriny.
- q) Stanovenie jednoznačných a transparentných pravidiel pre uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa aktív využívaných v regulovaných činnostiach,
- r) Limitovanie a dôsledná kontrola investičných výdavkov, účelové použitie zisku vrátane ich efektívneho vynakladania a využívania pre regulované činnosti,
- s) Overovanie využívania prevádzkových aktív ktoré sú určené výhradne pre regulované činnosti.
- t) Spolupráca na tvorbe odporúčaní pri stanovení spravodlivých pravidiel pre cezhraničnú výmenu elektriny vrátane vhodných kompenzačných mechanizmov.
- u) Prijatie vhodných opatrení pre podporu konkurenčného prostredia v elektroenergetike.

Spôsob a rozsah vykonávania cenovej regulácie v elektroenergetike sa bude realizovať:

- a) Za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, kombinovanou výrobou a z domáceho uhlia priamym určením pevnej ceny.
- b) Za pripojenie účastníkov trhu s elektrinou do sústavy určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny.
- c) Za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify.
- d) Za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny priamym určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify.

- e) Za dodávku elektriny pre domácnosti určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny.
- f) Za poskytovanie podporných služieb v elektroenergetike priamym určením maximálnej ceny.
- g) Za poskytovanie systémových služieb v elektroenergetike priamym určením maximálnej ceny a tarify.

6.2 Plynárenstvo

Pozornosť regulačnej politiky v oblasti plynárenstva sa sústreďí na prijatie vhodných opatrení pre podporu a rozvoj konkurenčného prostredia na trhu s plynom.

6.2.1 Preprava plynu

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví schvaľuje pre prevádzkovateľa prepravnej siete na vymedzenom území nasledujúce ceny

- cenu za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu pre koncových odberateľov plynu na vymedzenom území,
- cenu za pripojenie do prepravnej siete.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) Reguláciu ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu pre koncových odberateľov plynu na vymedzenom území vykonávať každoročne priamym určením porovnateľnej ceny, ktorá sa určí porovnaním ceny za prepravu plynu v Slovenskej republike s cenami za prepravu plynu v ostatných členských štátoch EÚ.
- b) V súvislosti s cenou za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu stanoviť cenu za prerušiteľnú kapacitu, ktorá bude odrážať pravdepodobnosť prerušenia v súlade s § 5 ods. 1 písm. II) zákona o regulácii v spojení s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005.
- c) Cenu za pripojenie do prepravnej siete stanoviť na základe cenového návrhu regulovaného subjektu, v ktorom budú zahrnuté odôvodnené a riadne preukázané náklady súvisiace s realizáciou pripojenia do prepravnej siete, pričom je potrebné klásť dôraz na limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, posúdenie opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny, výšky primeraného zisku a posúdenie efektívnosti investície.

6.2.2 Distribúcia plynu

Distribučné tarify určovať systémom „poštovej známky“ bez zohľadnenia vzdialenosti odberateľa plynu, ktoré budú obsahovať kapacitnú a komoditnú zložku. Stanoviť ich tak, aby celkový plánovaný výnos z taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre príslušný rok regulačného obdobia na jednotku plynu distribuovaného užívateľom distribučnej siete neprekročil stanovenú priemernú cenu. Odborné miesta jedného odberateľa od jedného dodávateľa na rovnakej tlakovej úrovni vyhodnocovať kumulatívne.

Úrad pre prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohu plynárenského dispečingu na vymedzenom území, ktorého počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000 schvaľuje cenovými rozhodnutiami nasledujúce ceny,

- cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre koncových odberateľov plynu na vymedzenom území,
- cenu za pripojenie do distribučnej siete, vrátane pripojenia nových výrobcov plynu.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) V súlade s cieľmi energetickej politiky SR a požiadavkami vyplývajúcimi zo smerníc a nariadení EÚ prispievať k udržaniu stability sústavy, k realizácii efektívnych investícií do potrebných kapacít distribučnej sústavy.
- b) Zabezpečenie ochrany práv a povinností spotrebiteľov ustanovením štandardov kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá úrad s cieľom zabezpečenia znižovania prevádzkových nákladov, garantovanie kvalitných a bezproblémových činností a služieb pri súčasnom zavedení kompenzačných platieb spotrebiteľom.
- c) Limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny.
- d) Permanentné porovnávanie výnosov z regulovaných činností pri uplatňovanej metóde regulácie s trendom ekonomického rastu v ostatných odvetviach národného hospodárstva..
- e) Zabezpečenie efektívnej motivácie podnikateľských subjektov k investíciám do vysoko účinných technológií s dôrazom na zabezpečenie kvality a spoľahlivosti dodávky plynu.
- f) Zabezpečenie motivačných faktorov pre znižovanie strát v sieťach.
- g) Zabezpečenie a kontrola transparentnosti a nediskriminačného správania sa na trhu s plynom a v pripojení do sietí.
- h) Zodpovedné a dôsledné limitovanie primeraného zisku pri uplatnení filozofie návratnosti vloženého cudzieho a vlastného kapitálu investovaného do regulovanej činnosti.
- i) Stanovenie jednoznačných a transparentných pravidiel pre uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa aktív využívaných v regulovaných činnostiach,
- j) Limitovanie a dôsledná kontrola investičných výdavkov, účelové použitie zisku vrátane ich efektívneho vynakladania a využívania pre regulované činnosti,
- k) Overovanie využívania prevádzkových aktív ktoré sú určené výhradne pre regulované činnosti.

Cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulované subjekty, ktorých počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000 (lokálne distribučné siete) stanoviť nákladovou metódou pri zohľadnení nevyhnutne vynaložených

oprávnených nákladov na distribúciu plynu v rámci lokálnej distribučnej siete a primeraný zisk v závislosti od vývoja prevádzkových nákladov s priamym určením maximálnych jednotkových nákladov, pričom cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu zohľadní aj korekčný faktor, ktorý slúži na vyrovnanie nedostatku alebo prebytku príjmov z predchádzajúcich rokov.

6.2.3 Dodávka plynu pre domácnosti

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Odberatelia plynu v domácnosti nadobudnú od 01.07.2007 štatút oprávnených odberateľov plynu v súlade so zákonom o energetike. Ochrana odberateľov plynu v domácnosti zabezpečiť každoročným určovaním maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti pre jednotlivé skupiny odberateľov plynu v domácnosti limitovaním rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny, výšky primeraného zisku a jeho využitia.

Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti určené pre dominantného dodávateľa plynu pre domácnosti musí akceptovať každý dodávateľ plynu pre domácnosti na vymedzenom území Slovenskej republiky.

6.3 Tepelná energetika

Cenová regulácia bude vykonávaná „nákladovým“ spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla. Týmto spôsobom regulácie je možné znižovať riziká porušovania hospodárskej súťaže zneužitím dominantného postavenia dodávateľov tepla na trhu a zabezpečiť im primeranú návratnosť investícií vložených do tepelných zariadení za účelom zabezpečenia spoľahlivej a bezpečnej dodávky tepla.

Maximálna cena tepla bude dvojzložková tvorená z variabilnej zložky ceny tepla a fixnej zložky ceny tepla vrátane primeraného zisku.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) Zabezpečenie ochrany práv a povinností spotrebiteľov ustanovením štandardov kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá úrad s cieľom zabezpečenia znižovania prevádzkových nákladov, garantovanie kvalitných a bezproblémových činností a služieb pri súčasnom zavedení kompenzačných platieb spotrebiteľom.
- b) Limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny
- c) Permanentné porovnávanie výnosov z regulovaných činností pri uplatňovanej metóde regulácie s trendom ekonomického rastu v ostatných odvetviach národného hospodárstva.

- d) Zabezpečenie efektívnej motivácie podnikateľských subjektov k investíciám do vysoko účinných technológií na výrobu a tepla s dôrazom na zabezpečenie kvality a spoľahlivosti dodávky tepla.
- e) Zabezpečenie efektívnej motivácie podnikateľských subjektov k vyššiemu využitiu obnoviteľných zdrojov energie a k investíciám zabezpečujúcim kvalitu dodávky tepla.
- f) Zabezpečenie motivačných faktorov pre znižovanie strát tepla v sústave a ekologizáciu prevádzky.
- g) Zodpovedné a dôsledné limitovanie primeraného zisku vo vzťahu k výške skutočne dodaného množstva tepla vzťahnutého na GJ.
- h) Stanovenie oprávnených nákladov pri výrobe tepla z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme tak, aby tieto primerane zohľadňovali trend rastu nákladov.
- i) Stanovenie jednoznačných a transparentných pravidiel pre uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa aktív využívaných v regulovaných činnostiach,
- j) Limitovanie a dôsledná kontrola investičných výdavkov, účelové použitie zisku vrátane ich efektívneho vynakladania a využívania pre regulované činnosti,
- k) Overovanie využívania prevádzkových aktív ktoré sú určené výhradne pre regulované činnosti.

6.4 Prevádzkovanie verejných vodovodov a kanalizácií

Spôsob vykonania cenovej regulácie upravuje § 12 ods. 7, resp. 8 zákona o regulácii, pričom v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií úrad bude uplatňovať spojenie písm. a), b), c) a d), to znamená, že využíva priame určenie maximálnej ceny, pričom súčasne určuje spôsob výpočtu maximálnej ceny. Spôsob výpočtu ceny zohľadňuje rozsah oprávnených nákladov a určenú výšku primeraného zisku vrátane rozsahu investícií potrebných na zabezpečenie dlhodobej prevádzkyschopnosti sústavy a siete.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) Regulovaný subjekt (iný ako vlastník vodohospodárskeho infraštruktúrneho majetku) predloží úradu návrh ceny po predchádzajúcom súhlase vlastníka vodohospodárskeho infraštruktúrneho majetku.
- b) Limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny.
- c) Stanovenie maximálnej konkrétnej výšky nákladov uplatnených v kalkulácii oprávnených nákladov, ktoré predstavujú náklady určené na obnovu vodohospodárskeho infraštruktúrneho majetku vlastníka, ktorý regulovaný subjekt využíva na regulovanú činnosť na základe zmluvného vzťahu.
- d) Optimálne stanovenie primeranej miery zisku v absolútnom čísle na 1 m³ dodanej pitnej vody a na 1 m³ odvedenej odpadovej vody, vytvorí sa tak motivačný prvok pre

regulované subjekty – snaha zvyšovať dodávku pitnej vody, resp. odvádzať a čistiť viac odpadovej vody (napr. vytváraním podmienok na pripojenie obyvateľov na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu).

- e) Stanovenie maximálnej ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou pre všetky regulované subjekty s cieľom umožniť aj väčším subjektom uplatniť na trhu cenu nižšiu, ako úradom schválenú, prípadne určenú.
- f) Zabezpečenie oddeleného sledovania nákladov súvisiacich s prevádzkovaním verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií, ktoré sú vo vlastníctve obcí a ktoré regulovaný subjekt (vodárenská spoločnosť) prevádzkuje na základe zmluvného vzťahu.
- g) Sledovanie a vyhodnocovanie strát vody vo verejných vodovodoch podľa jednotnej metodiky s cieľom ich postupného znižovania a zohľadnenia v cene za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody.
- h) Kontrola účelového použitia zisku na realizáciu konkrétnych investičných akcií a nadväzne zohľadnenie individuálnych investičných potrieb vodárenských spoločností s prihliadnutím na použitie zisku v predchádzajúcich rokoch a dopad na končeného spotrebiteľa.
- i) Ochrana práv a povinností spotrebiteľov ustanovením štandardov kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá úrad; cieľom je zabezpečiť, aby aj vplyvom znižovania prevádzkových nákladov na regulované činnosti nedochádzalo k poškodzovaniu odberateľov pitnej vody a producentov odpadovej vody, ale aby bola garantovaná kvalitná a bezproblémová dodávka vrátane poskytovania služieb a súčasne za nedodržanie štandardov bola stanovená kompenzačná platba spotrebiteľom.
- j) Pri vlastníkoch a prevádzkovateľoch verejných vodovodov a verejných kanalizácií (prioritne v malých obciach do 2 000 obyvateľov), ktorí spĺňajú podmienky na podnikanie, sa úrad bude orientovať predovšetkým na účinnú pomoc a výklad súvisiacich legislatívnych predpisov s cieľom správne pochopiť a aplikovať cenovú reguláciu v regulačnej činnosti.

6.5. Vodohospodárske služby

Rozsah cenovej regulácie v zásade vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z. z., a nadväzne zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 107/2007 Z. z. V oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb cenovej regulácii podlieha využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku, úprava, dodávka a odber povrchovej vody a odber energetickej vody z vodných tokov.

Spôsob vykonania cenovej regulácie upravuje § 12 ods. 7, resp. 8 zákona o regulácii, pričom v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb úrad bude uplatňovať v spojení písm. b), c) a d), to znamená, že určí spôsob výpočtu pevnej ceny na základe stanoveného rozsahu oprávnených nákladov a stanovenej výšky primeraného zisku a investícií.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na jeden rok.

Východiská:

- a) Limitovanie rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov, a to aj prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov a posúdenia opodstatnenosti a nevyhnutnosti výšky nelimitovaných položiek oprávnených nákladov v kalkulácii ceny.
- b) Stanovenie miery zisku tak, aby regulovaný subjekt mal možnosť vytvárať primeraný zisk v súlade s platnými legislatívnymi predpismi na tvorbu zdrojov na rekonštrukcie, opravy a udržiavanie existujúcich vodohospodárskych stavieb využívaných na regulované činnosti.
- c) Určenie spôsobu výpočtu pevnej ceny za odber povrchovej vody z vodného toku, pevnej ceny za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov so zachovaním taríf v závislosti od inštalovaného výkonu vodných elektrární a pevnej ceny za odber energetickej vody z vodných tokov.

6.6. Kontrolná činnosť

Výkon kontroly ako neoddeliteľný nástroj regulačnej politiky bude vychádzať aj v nasledujúcom období z plánu kontrol. Tento plán bude zostavený z požiadaviek jednotlivých organizačných útvarov úradu zabezpečujúcich reguláciu cien konkrétnych regulovaných komodít. Do plánu kontrol budú operatívne zaradované kontrolné aktivity na základe doručených podaní fyzických osôb a právnických osôb na ceny regulovaných tovarov a vybraných subjektov, ktoré úrad zahŕňa do plánu z dôvodu dosiahnutia efektívneho využitia kontrolnej kapacity a súčasného zabezpečenia periodicity vykonávaných kontrol v regulovaných subjektoch. Pri výkone kontrolnej činnosti bude nevyhnutné rozvíjať spoluprácu i s inými kontrolnými inštitúciami s cieľom získania maximálne objektívnych informácií o kontrolovanom subjekte.

Cieľom kontroly bude overovanie postupu pri regulácii so zreteľom na dodržiavanie podmienok regulácie cien, vrátane overovania ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku podľa účtovnej evidencie s vylúčením nákladov, ktoré sa podľa platných právnych predpisov nepovažujú za ekonomicky oprávnené.

V súlade s určenou regulačnou politikou na základe kompetencií vymedzených zákonom o regulácii sa bude zabezpečovať výkon kontroly nad zákonnosťou postupu jednotlivých regulovaných subjektov pri podnikaní v sieťových odvetviach.

Overovanie rozsahu majetku používaného výhradne pre výkon regulovaných činností sa bude vykonávať s dôrazom na stanovenie výšky odpisov, ktorá musí hodnoverne odrážať reálnu hodnotu majetku používaného na regulované činnosti (zákon o účtovníctve).

Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať overeniu rozsahu investícií, ich účelovosti a efektívnosti investícií vynaložených v súvislosti s regulovanými činnosťami v sieťových odvetviach vrátane kontroly využívania majetku na výkon regulovaných činností v sieťových odvetviach.

Štruktúra kontrolných zistení odzrkadlí okrem správania sa regulovaných subjektov i vhodnosť použitých nástrojov regulačnej politiky. Na základe týchto zistení bude možné

odkryť existujúce možnosti pri zvyšovaní ochrany spotrebiteľa prostredníctvom regulačnej politiky.

Vzhľadom na skutočnosť, že úrad pri vybavovaní podaní získava množstvo informácií týkajúcich sa uplatnenia regulačnej politiky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, bude sa aj v nasledujúcom regulačnom období venovať zvýšená pozornosť vybavovaniu podaní spotrebiteľov formou prednostného vykonávania kontrol na základe podaní, vypracovávaním odborných stanovísk, ako aj formou konzultácií.